

Zsidó Ferenc

CSÓTÁNYIRTÁS

Hónapok óta üldöztük csótányainkat a lakásban, vagy éppen kerülgettük őket – persze, a kölcsönösség jegyében ők is kerülgettek minket –, míg végül ritkaságszámba menő családi egyetértéssel döntöttünk kiirtásukról.

A döntést döbbszent csend követte, lehet, hogy az egyetértés szokatlansága némította el ajkainkat.

Aztán váratlanul megbolydultunk, mint a méhkas.

Parancsszavak hallatszottak apám szájából:

- Te kirámolod a szekrényből a ruhákat, leánya!

A leánya, kérdés nélkül el: rámolni.

- Fiam, te becsukod az összes ablakot!

Azonnal becsukattak.

- Asszony, te gyömöszölj rongyokat a szellőzőlyukakba!

- Nem kéne egyszer elmenni rovarirtóért? – hallottam anyám tétova javaslatát.

Apám lesújtóan nézett rá:

- Úgy Anyu, úgy! Azt hiszed, mindenki úgy van, mint te, hogy nem törődik semmivel!

Anyám megsemmisülten lehajtotta fejét, és én látni véltem, ahogy törékeny termete törik a tőkén, pedig egy mosónőnek két-három pohárral se sok.

Aztán veszekedni kezdtek, ebben nagyon jók voltak – jobbak, mint a csótányirtásban –, hánytorgatóztak, bezzegeltek, régi, vélt/sosemvolt sérelmek jöttek elő, mi a nővéremmel csak néztük/hallgattuk, némi-képp rosszallóan. Ugyanakkor örültünk is, hogy nem velünk foglalkoznak. Ezt kihasználva észrevétlenül kinyitottam újra az ablakokat, a leánya is elrakta a ruhákat.

A történetekről egy krónikás ezt jegyezte volna fel: „Váratlanul elsötétült vala a menny, nehéz föllegek gyülekeztenek, lónagy égháború, és dergettek hosszasan, és az Isten nyila belévagdosott sokakba.”

Végül valahogy eltakarodott a vihar – mert ez is hozzátartozik a viharok természetéhez –, a feszültség múltával jófajta ernyedtség járta át az egész családot, szüleim megenyhült homlokkal tekintettek egymásra, és elmentek megünnepelni a bekövetkezett jó időt. Apám felhágintott a biciklire, anyám kaján méltósággal megtelepedett hátul a tyúkrázdán, s azzal huss!

...És mi meg a csótányok megkönnyebbülten felsóhajtottunk.

KONFORM

Dél volt, meleg és fülledtség, csúcsforgalom. Kiszállt a zsúfolt szerelvénnyel, fölfelé tartott a hullámzó embertömegeggyel. A zshivajgás elandalította, álmatagon álldogált a mozgólépcsőn. Törődött arcok, izzadságtól gyöngyöző homlokok. Emberek, sűrűn egymás mellett, csendben, talán fásultan. Létezésükből, testük gőzeiből alig jutott el valami őhozzá, mint ahogy a harsány színű reklámlapokat sem látta. Bambulásából kedvességet erőltető, erélyes női hang riasztotta föl: „Kérem, jegyüket, bérletüket készítsék elő ellenőrzésre!” – hallatszott a hangsbemondóból.

Alighogy lelépett a mozgólépcsőről, már ott is állt előtte a két nagydarab, dagadt ellenőr. Rájuk nézett, majd váratlan elhatározással sarkon fordult, s a felfelé tartó mozgólépcsőn futni kezdett lefelé. Árral szemben, elszántan. Embereket kerülgetett, beléjük ütközött. A két ellenőr utána eredt. Arcukról düh és elszántság volt leolvasható, hogy megállj, te kis mitugrász, úgyis elkapunk, mi a fenét gondolsz te?!

Futás közben vissza-visszanézett, érik-e utol üldözői. Akciója feltűnést keltett, egyesek szemmel láthatóan szurkoltak neki, segítően kitértek útjából, mások épp ellenkezőleg, akadályozni próbálták, hátráltatni, elgáncsolni. Ő azonban megállíthatatlannak tűnt. Ez most megmutatja a rohadékoknak, jól csúfot űz belőlük!, gondolták egyesek, akik az ellenőröket ellenszenves majmoknak vélték. Remélhetőleg elkapják ezt a senkiházit, s jól megbírságotják, de előtte beakasztanak neki egyet!, morfondíroztak mások, kik szerint rend a lelke mindennek.

Amikor leért a peronra, futás közben megtévesztő mozdulatokat tett. Mint az űzött vad, ki megpróbálja lerázni a nyomában lihegő

ragadozót, mert tudja: az élete függ rajta. Cikk-cakkban haladt, az emberek közt bujkálva, csomagokat kerülgetve, székeken átugorva. Mint egy igazi atléta. Athleta Christi. Az ellenőrök kitartóan a nyomában.

Ahogy a hely összeszűkül, a peron végén, bujkálni kezdett az oszlopok mögött. Hol itt bukkant fel, hol ott. Az ellenőrök konstatálták, hogy emberük fölöttébb fürge, ezért – szemük villanásával jelezve egymásnak – szétváltak, s megpróbálták bekeríteni. Egyik jobbról zárta el a menekülés útját, másik balról. Látszott, szorul a hurok. Hátrafelé fal, oldalra, alant a sín pár, melyen bármikor megjelenhetett az újabb szerelvény. Csak nem fogja elébe vetni magát? Nem, ezt túl erős, túl szaftos gesztusnak találta, de azért nem akarta olyan könnyen adni magát. Agya lázasan zakatolt, mentő ötletet keresve, miközben sejtette, ideje lassan lejár. Kétségbeesetten nézett szembe üldözőivel, akik ekkor már biztosak voltak dolgukban, már a büntetés mértékén gondolkodtak.

Tett még néhány tétova mozdulatot, aztán, látva, hogy nincs tovább, lelassított, és megadóan, szégyenkezve, megsemmisülten lehajtotta fejét a büszkén feszítő hatóságok előtt. Csend lett, az emberek lélegzetvisszafojtva figyelték a csúcspontot. Mutassa fel érvényes jegyét vagy bérletét, szólították fel azok ketten, de csak a rend kedvéért, úgy, mint akik tudják, ennek tutira nincs efféléje, de a forgatókönyvet, vagyis a szolgálati szabályzatot tiszteletben kell tartaniuk.

Rájuk meredt megnyúlt, csodálkozó arccal, megkönnyebbülten: ja, hogy azt?, kérdezte futástól elfúló hangon, majd zsebébe nyúlt, és kivette hónap végéig érvényes bérletét. Az ellenőrök egy pillanatig megkövülten álltak, majd egyikük, magához térve döbbenetéből, idegesen ráfordult: Ha van bérlete, minek rohant el, maga marha?

Értetlenkedően, fapofát vágva mentegetőzni kezdett: nincs kiírva sehol, hogy tilos a metróban szaladgálni...

A körülállók kárörvendően vihorászni kezdtek, vagy éppen bosszankodtak. Az ellenőrök a meglepetéstől tátogtak még egy ideig, vérvörösre vált arccal, majd sarkon fordultak, s eloldalogtak. (Ha szolgálati jelentést kellett tenniük: nem történt semmi, de semmi...)

Ő pedig csak állt, és csak mosolygott és mosolygott. Befelé.